MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Rohkeutta ei ole ulvoa sutena susien joukossa, vaan puolustaa heikompia susilaumaa vastaan. **SEPPO KONONEN MEPPI RIIKKA MANNERISTA SAVON SANOMISSA**

Italia on Euroopan sairas mies

Italian parlamenttivaalit päättyivät juuri niin kuin niiden pelättiinkin päättyvän. Mikään ryhmittymä ei saanut sellaista enemmistöä, että vahvan enemmistöhallituksen muodostaminen olisi yksinkertaista.

Vasemmistolaisen ryhmittymän ja demokraattisen puolueen johtaja Pier Luigi Bersani sai puolueelleen enemmistön alahuoneessa, mutta ei senaatissa. Siellä on vahvassa asemassa entisen pääministeri Silvio Berlusconin oikeistoryhmä, josta varmasti vielä kuullaan.

Italian politiikalle on kuvaavaa, että Berlusconin kaltainen ilveilijä on edelleen avainpeluri maan politiikassa. Berlusconin nousu takaisin valtaan oli näissäkin vaaleissa hiuskarvan päässä.

Toisaalta vaaleissa nousi esiin vielä Berlusconiakin värikkäämpi hahmo, koomikko Beppe Grillo. Hänen puolueensa on luomus, jollaista muualla pidettäisiin lähinnä teekkarihuumorina. Grillo veti kuitenkin äänistä neljänneksen, paljon enemmän kuin entinen keskustalainen pääministeri Mario Monti. Montin ryhmittymä joutui tyytymään 10 prosenttiin äänistä.

Bersanin tehtävä ei ole helppo. Italia on luisunut vakavaan velkakierteeseen ja taiteillut kriisin partaalla jo pitkään.

Italian kriisi ei ole vain italialaisten päänsärky, maa on euroalueen kolmanneksi suurin talous. EU on toistuvasti kehottanut italialaisia panemaan taloutensa kuntoon, mitä edellinen pääministeri Mario Monti kaikin tavoin yrittikin.

Silvio Berlusconi rakensi oman kampanjansa vastavoimaksi Montin talousuudistuksille. Berlusconi lupasi muun muassa palauttaa veronmaksajille näiden maksamat kiinteistöverot. Tämä ja muut populistiset lupaukset purivat vaaleissa yllättävän hyvin.

Bersani puolestaan edustaa talouspolitiikassa toisenlaista linjaa kuin Monti. Vasemmistolaisena Bersani on puhunut elvytyspolitiikan puolesta, mikä kauhistuttaa EU:n päätöksentekijöitä. Jos Italia kiihdyttää lainanottoa, vaikutukset voivat näkyä nopeasti lainamarkkinoilla nousevien korkojen muodossa.

Hallituksen ongelma on kuitenkin, että sen pitäisi pystyä luomaan uusia työpaikkoja, tai hallitseminen jää kovin lyhytaikaiseksi projektiksi.

Italia, samoin kuin muut Välimeren maat, on juuttunut korkean nuorisotyöttömyyden suohon. Tilanteella alkaa olla jo laajoja yhteiskunnallisia seurauksia. Työtön nuoriso on arvaamaton sosiaalinen ja poliittinen tekijä. Bersanin talousohjelmassa työllisyyden parantamisella onkin ykkössija.

Kytevä sosiaalinen aikapommi oli varmasti myös Beppe Grillon komeljanttaripuolueen nousun takana. Osa kansasta on menettänyt uskonsa politiikkaan ja on valmis lyömään koko politiikan lekkeriksi. Historia tuntee lukuisia esimerkkejä siitä, mitä uskon loppuminen demokratiaan saattaa merkitä.

GREGORIO BORGIA

Vasemmistolaisena Pier Luigi Bersani on puhunut elvytyspolitiikan puolesta, mikä kauhistuttaa EU:n päätöksentekijöitä.

Grillon populismi on omaa luokkaansa. Hän haluaa poistaa puoluetuen, mutta jakaa lisää etuisuuksia jokaiselle. Kyytiä saavat korruptoituneet poliitikot ja EU:n byrokratia. Euroa ei Grillon Italiassa tarvittaisi vaan maa ottaisi käyttöön oman valuutan.

Koomikon teesit kuulostavat tutuilta. Grillo ei ole ainoa populisti, jolla on tuulta purjeissaan. Hän on koomikko, jonka monet ottavat vakavasti. Mies, joka pystyy lyömään retoriikassa Berlusconinkin laudalta, on poliittinen taituri. Grillon ohjelmassa ovat keskeisellä sijalla myös ympäristönsuojelu ja uudistuva energia.

Italian hallitukset ovat perinteisesti olleet heikkoja, eikä tuleva hallitus tee siitä varmasti poikkeusta. Tarkkailijat ennustavat jo uusia vaaleja, jotka jouduttaisiin pitämään muutaman kuukauden kuluttua.

Jos hallitus kuitenkin osoittautuu pitkäikäiseksi, on tapahtunut ihme.

> **Italian kriisi ei ole vain italialaisten päänsärky.**

Turha lisäkustannus

Hallitukselle on sadellut neuvoja, miten suomalaisen työn kysyntää voitaisiin lisätä ja kääntää maan talous takaisin nousu-uralle.

Pääasiassa neuvot ovat tähdänneet yritystoiminnan piristämiseen ja mahdollisten leikkausten ja verojen korotusten välttämiseen.

Yksi esitys kuitenkin on sellainen, jolla tähdätään Suomen kannalta olennaisen vientisektorin verorasituksen merkittävään lisäämiseen. Metsäteollisuus ja SAK esittävät kiinteistöveron tai vaihtoehtoisesti metsätilamaksun säätämistä metsänomistajille.

Esitystä perustellaan sillä, että metsänomistajien pitää myydä puuta nykyistä enemmän ja myös halvemmalla.

Perustelu on kestämätön monestakin syystä.

Jo nykyisin suomalaisten metsien kasvusta jää noin puolet käyttämättä, koska kysyntää ei ole. Myös puun hinta on Suomessa jo nykyisellään kilpailukykyinen, jos sitä vertaa tuontipuun hintaan. Miten sellaisilla tiloilla saisi metsätilamaksun takaisin puun myynnin yhteydessä, ellei ole myytävää?

Puunmyyntiä verotetaan nykyisin pääomatuloverona, joka on tällä hetkellä 30 prosenttia ja suurimmissa kaupoissa osaksi 32 prosenttia.

On vain muutama vuosi siitä, kun siirtymäaika pinta-alaverotuksesta nykyiseen verotukseen päättyi. Metsätalous on pitkäjänteistä. Jatkuvat veromuutokset sopivat siihen huonosti.

On totta, että metsäteollisuuden kilpailukykyä on heikennetty monilla päätöksillä. Esimerkiksi kuljetuskustannukset ovat nousseet sekä kotimassa että meriliikenteessä.

Jos metsäteollisuuden kilpailukykyä halutaan parantaa, pitää leikata kustannuksia eikä lisätä niitä. Keskustelu metsäverotuksen kiristämisestä pitää lopettaa ja puuttua todellisiin kilpailukykyongelmiin.

VIERASYLIÖ

Puuvillaa ja etanolia selluloosasta

Lapin massaliike esitti vuonna 2008, että Kemijärvellä toimiva Stora Enson tehdas alkaisi tuottaa paperisellun sijasta liukosellua ja sen oheistuotteena etanolia.

Liukosellu on sanana meille outo. Mutta se koskettaa meitä jo hyvin lähellä. Tarkistapa T-paitasi tai muun ihokkaasi helmassa oleva valmistelipuke. Lukeeko siinä viskoosi?

Viskoosi on puuperäistä vaatekuitua, jonka esiaste liukosellu on.

Liukosellun tarvitsema raakapuu on kuusta, koivua tai haapaa. Lämpimän vyöhykkeen eukalyptus on niiden vahva kilpailija.

Sulfiittisellun perillinen

Tutumpaa, paperiksi päätyvää sellua valmistettiin maassamme aluksi kahdella tapaa: kuusipohjaisena sulfiittiselluna ja mäntypohjaisena sulfaattiselluna.

Sulfiittisellu oli ensin halutumpaa. Esimerkiksi Kemijoessa uitetun Lapin puun alkuperäinen jalostaja Kemi-yhtiö aloitti sellun valmistuksensa 1919 sulfiittitehtaalla. Sulfaattisellu tuli mukaan vasta 1927.

Vielä 1960 menetelmät olivat yhtä yleiset. Sitten selluteollisuuden päästörajat ja –vaateet kiristyivät. Ne oli helpompi ratkaista sulfaatille. 1970-luvulta lähtien saastuttavamman sulfiittisellun valmistus lähes loppui.

Liukosellu palauttaa metsäteollisuuteemme sulfiittimenetelmän. Liukosellu on sulfiittisellun edelleen kehitetty muunnos. Liukosellun tehtaat on kuitenkin räätälöity 2000-luvun ympäristövaateille aivan eri tavalla kuin 1900-luvun sulfiittitehtaat.

Viskoosi syntyy tekstiilitehtaassa liukosellusta, kun sitä on ensin jatkokäsitelty kemiallisesti.

Ratkaisevassa vaiheessa siirappimainen liuos puristetaan kymmeniä tuhansia reikiä sisältävän suuttimen läpi. Muodostuu ohuita lankoja, otka jähmettyvät laimeaan rikkihappoon. Lopuksi langat eli viskoosikuidut pestään puhtaaksi haposta, valkaistaan ja kuivataan.

Viskoosin kysyntä maailmalla kasvaa sitä mukaa, kun puuvillapeltoja tarvitaan ruokakriisin vuoksi yhä enemmän viljalle.

Puuvillan hinnan odotetaan tämän vuoksi nousevan maailman tavarapörsseissä. Ne odottavat viskoosikuidusta puuvillan korvaajaa, todellista PUU-villaa.

Ympäristöongelmat rasittavat puuvillaa

Tavallisella puuvillalla on kasvavia ympäristöongelmia.

Yli puolet maailman puuvillapelloista keinokastellaan. Vesistöt saattavat kuivua ja maaperä suolaantua. Tunnetuin esimerkki on kymmenesosaansa kuivunut, maailman suurimmaksi ympäristötuhoksi mainittu Araljärvi Kazakstanissa.

> **Kuusesta peräisin oleva etanoli tunnettiin takavuosina sulfiittispriinä ja kansan keskuudessa tikkuviinana.**

Päästöt vesistöihin ovat kasvussa. Puuvillapeltoja lannoitetaan keskimäärin enemmän kuin muussa viljelyssä. Maailman hyönteismyrkyistä puuvillapelloille levitetään 25 prosenttia, kun peltopinta-alasta puuvillalla on vain kolme prosenttia.

Ennen koneellista puimista pensasmaisen puuvillan lehtien on kuivuttava tyystin tai pudottava. Ellei se tapahdu itsestään kuivan kauden koittaessa tai kasvukauden kylmettyä, lehdet varistetaan myrkyttämällä joko traktorista tai matalalla lentävästä lentokoneesta.

USA:ssa varistuskemikaalina on käytetty muun muassa arseenihappoa.

Kiina on maailman suurin puuvillan tuottaja; maan tekstiiliteollisuus on myös suurin puuvillan käyttäjä. Puuvillan nykyiset ympäristöongelmat korostuvat juuri Kiinassa.

Puuetanoli on vanha tuttu

Etanoli on puolestaan jo markkinoiden mahtipolttoaine. Bioenergioista se on ainut, mikä on päässyt sekä maapallon tärkeimpään eli Chicagon tavarapörssiin että tavallisille huoltoasemille.

Etanolin asema vahvistuu edelleen, kun etelän öljymaat ja niiden naapurit kahinoivat.

Sellutehtaan tuottama alkoholi ei olisi ollut suomalaisille uusi asia. Kuusesta peräisin oleva etanoli tunnettiin takavuosina sulfiittispriinä, Alkon tiskillä Karhu-viinana ja kansan keskuudessa tikkuviinana.

Lapin massaliike tiesi, että sulfiittispriitä oli valmistettu esimerkiksi Kemi-yhtiössä 1943–1957 ja Veitsiluoto Oy:ssä 1944–1960.

Suomen toistaiseksi viimeiset sulfiittispriit tuotti Nokian tehdas 1990.

Enocell aloitti liukosellun tuotannon

Massaliikkeen ponnisteluista huolimatta Stora-Enso kuitenkin lopetti Kemijärven tehtaansa ja myi kattilat Kanadaan. Yhtiö totesi, että liukosellu ei kuulu sen tuotevalikoimaan. Sekä liukosellun että puuetanolin ehdotukset kaadettiin.

Neljässä vuodessa tilanne on muuttunut.

Stora-Enso aloitti kesäkuussa 2012 liukosellun tuotannon Enocellin tehtaalla Pohjois-Karjalan Uimaharjussa. Koivusta ja haavasta tehty liukosellu menee kaikki Kiinaan, muutamalle suurelle tekstiilien valmistajalle.

Samalla etanoli on tullut Suomen huoltoasemille, ei kuitenkaan kotimaisena ja puuperäisenä. Ostamme etanolin ulkoa. Se on peltoperäistä, tislattu joko Yhdysvaltain maissista tai Brasilian sokeriruo'osta.

Puuvillan tavoin myös peltoetanoli vie tilaa ruoalta. Puuetanoli ei näin tekisi. Se lievittäisi maapallon ruokakriisiä.

YK alkoi paheksua peltoetanolia viime kesänä ja EU lokakuussa. Ne molemmat kannattavat polttonesteen tekemistä puusta.

Siksi liukoselluun siirtyvässä, tulevaisuuden vaatekuituja tuottavassa selluteollisuudessamme kannattaisi edelleen harkita Kemijärven mallia.

Viskoosi on nousemassa uuden biotalouden merkkituotteeksi. Ohessa saatava puuetanoli olisi autoilijoiden suomalainen vaihtoehto.

VELI POHJONEN
Kirjoittaja on maatalous- ja metsätieteiden tohtori.

PÄIVÄN KUVA

JUHA KULTANEN

Pirtsi-papukaija pulpperoi

Kahdeksanvuotias papukaija Pirtsi on Maaseudun Tulevaisuuden loppukäyttäjä. Se silppuaa lehden pieneksi silpuksi, istuu lehden kätköissä ja tekee välillä pesän. Viime kesänä Pirtsi jopa muni neljä munaa.

Päivän kuva -ehdotuksia voi lähettää MT:n toimitukseen osoitteeseen lukijankuva@maaseuduntulevaisuus.fi. Julkaistuista kuvista maksetaan palkkio.

KOLUMNI: EIJA MANSIKKAMÄKI

Hiihtoloman voi kai lopettaa?

Olohuoneemme sohvalla lojuu rivistö esimurkkuikäisiä koltiaisia. Jokainen hiplaa omaa kännykkäänsä, viestittelee luultavasti vierustoverinsa kanssa. Puhuminen on vanhanaikaista.

Niin on moni muukin asia, huomaan.

"No, mitäs pojat teitte hiihtolomalla?" täti kysyy.

"Ei mitää."

"Oltii Lapissa."

"Kävin leffassa."

Täti: "Hiihdittekö?"

"No, eiiij!!!"

Täti: "Ettekö yhtään?"

"Mä melkein."

"Mä laskettelin."

Täti: "Jos kukaan ei hiihtänyt hiihtolomalla, hiihtoloman voi kai lopettaa?"

"Ootsä vähä?"

En ole. Vaan vähän enemmän. Mielestäni nimittäin syyslomankin voi lopettaa, koska veikkaan aika harvan kykkivän mukuloita vasuihin perunnannostokoneen perässä. Niin minä tein aidolla oikealla syyslomallani.

Joululomalla nyt vietetään vielä joulua ja kesällä kesää, mutta muuten lomat kuluvat samalla tavalla kuin viikonloputkin: tietokoneella. Jos oma on käyttökiellossa liian käyttämisen vuoksi, kokoonnutaan sinne, missä ei ole.

> **Lapset suksille ja järven jäälle, ja pukumiehille uusi vientituote.**

eija.mansikkamaki@maaseuduntulevaisuus.fi

Hiihtämättömyys on kaksipiippuinen juttu. Koulussa sitä tehdään niin harvoin, ettei lasten innostus jaloon lajiin ehdi syttyä. Perheet eivät hanki paria tuntia varten myöskään välineitä, joten mahdollinen kipinä ei pääse roihahtamaan kunnolla kotiloissakaan, esimerkiksi hiihtolomalla.

Lunta ja latuja kyllä riittää myös kaupungeissa, koska muiden kuin murkkujen keskuudessa laji on suosittu. Esimerkiksi lasten hiihtokoulut Helsingin seudulla vetävät pilttejä. On hienoa katsella, kuinka jo viisivuotiaat vetelevät sujuvalla luistelutyylillä. Ehkä lajilla on tulevaisuutta?

Myös me tavalliset sohvaperunat innostumme lajista aika ajoin, kun aurinko paistaa, on riittävästi lunta, ei pyrytä, ei tuule, joku on voidellut sukset eikä muitakaan tekosyitä tule mieleen.

Kyllä muutama kymmenen kilometriä talvessa on parempi kuin ei mitään, sanokaa mitä sanotte. Eipä tullut hankittua turhaan suksia eikä uutta hiihtotakkia.

Hiihto on kuin uinti tai ruotsin kieli: sitä on syytä osata, mutta ei ole pakko tykkätä. Se kuuluu suomalaiseen yleissivistykseen maantieteellisten olosuhteiden sanelemana.

Ja voi siitä oppia tykkäämäänkin, jos tarkistaa asennettaan.

Minulla on teoria: hiihtäminen lisää älykkyyttä. Suomi on niittänyt mainetta hyvillä opetuksen Pisa-tuloksillaan, mutta menestys päättyy peruskouluun. Voisiko syynä olla se, että pakollinen hiihtoopetus päättyy peruskouluun?

Avara maisema avartaa aivan ilmeisesti tajuntaa ja hiihto on kuin mustikanpoimintaa: voi ajatella kaikkia asioita, kerrankin kunnolla.

Niin teki entinen pääministerikin, joka pohdiskeli työurien pidentämistä Lapin hangilla. Kaikki mietiskelyn hedelmät eivät ehkä ehdi kypsyä oman hallituspolitiikan hedelmiksi, mutta onhan se taloudellista, jos ruokaisissa raakileissa riittää kypsyteltävää ja purtavaa vielä seuraavillekin pääministereille.

Koska kaikki eivät pääse Lappiin, eikä oppilaita voisi viedä järven jäälle hiihtämään? Mieltä hoitavia ja ajatuksia avartavia hiihtomaisemia riittää tässä tuhansien järvien maassa. Lapset suksille ja järven jäälle, ja pukumiehille uusi vientituote.

LEHTIKATSAUS

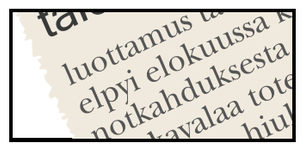

Valmisruokiin selkomerkinnät

Keskisuomalainen kirjoittaa hevosenlihakohun innoittamana kuluttajien oikeudesta saada tietoa ruuan alkuperästä.

"Suomi esitti eilen Brysselissä yhdessä Saksan, Ranskan ja Luxemburgin kanssa, että lihan alkuperä pitää löytyä myös valmisruokien tuoteselostuksista. EU:n nykykäytännöissä vain naudan alkuperämaininta on pakollinen.

Selkeiden merkintöjen saaminen koko EU-alueen käytännöksi vie aikansa. Suomalaisen elintarviketeollisuuden ei kannata jäädä tätä odottelemaan, vaan pistää asiat esimerkilliseen kuntoon mahdollisimman nopeasti. Tämä toisi ainakin kotimarkkinoilla merkittävän kilpailuedun.

Hevosenlihakohun hyvä puoli on siinä, että viimeistään nyt kuluttajat ovat heränneet puolustamaan oikeuksiaan ja arvostamaan puhdasta kotimaista ruokaa, joka eineksinäkin on sitä mitä pakkauksissa kerrotaan."

Onhan se edes kasassa

Länsi-Savo arvioi kriittisesti Jyrki Kataisen hallitusta sen valmistautuessa puolivälitarkasteluunsa.

"Kataisen hallituksesta tuli leimallisesti eteläisen Suomen ja suurten kasvukeskusten hallitus. Se on näkynyt keskittämispolitiikkana sekä muun muassa itäisen Suomen omasta tahdosta piittaamattomana vaalipiirimuutoksena.

Hallituspolitiikan punaisena lankana on pidetty talouden tasapainottamista, rakenteiden uudistamista ja uusien työpaikkojen synnyttämistä. Tavoitteet ovat kyllä olleet enemmän kuin oikeat, mutta tulokset laihoja."

"Koska vaalikauden alkupuoli on sujunut yskähdellen, jää toiselle kahdelle vuodelle erittäin paljon kirittävää. Todennäköisyys on suuri, että kiri jää seuraavien eduskuntavaalien kampanjakiireiden jalkoihin.

Kataisen hallituksen paras anti on ehkä se, että se on edelleen kasassa. Todelliset vaihtoehdot ovat mielipidemittausten perusteella olleet vähissä.

Jos ei tahti parane, suurimmaksi saavutukseksi myös jää täyden kauden istuminen. Tietysti sillä edellytyksellä, että hallitus pysyy pystyssä vaalikauden loppuun."

Uusi lupa olisi tiukassa

Pohjalainen kommentoi Fennovoiman ydinvoimalahanketta Pyhäjoelle.

"Jo nyt ydinvoimalalupiin kielteisesti suhtautuva kehitysyhteistyöministeri Heidi Hautala (vihr.) halusi nykyisten viivytysten jälkeen ydinvoimalaluvan uuteen käsittelyyn. Se tietäisi vuosien viivytystä uuteen eduskuntaan asti, sillä nykyinen hallitus on luvannut, ettei se anna uusia ydinvoimalalupia.

Elinkeinoministeri Jan Vapaavuori (kok.) piti vielä maanantaina mahdollisena, että Fennovoiman hanke toteutuu. Tätä auttaa se, että Fennovoima vahvisti jatkavansa alkuperäisen luvan mukaisia neuvotteluja lupahakemuksessa mainitun kolmannen yhtiön, japanilaisen Toshiban kanssa."